

Warszawa, 5 czerwca 2024 r.

**Postulaty Komisji Unii Metropolii Polskich ds. Społecznych
dot. asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**

Komisja Unii Metropolii Polskich ds. Społecznych dostrzega konieczność **zrównania uprawnień asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ze uprawnieniami pracowników socjalnych.**

Pracownicy socjalni to grupa zawodowa, której głównym zadaniem jest praca socjalna i pomoc osobom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Ich zadania i status określają art. 119 i nast. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.; dalej: **u.p.s.**). W związku z tym korzystają ze wzmożonej ochrony prawnej, a jeśli wykonują pracę socjalną „w terenie”, przeprowadzają wywiady środowiskowe, to także z przywilejów, takich jak dodatkowy urlop wypoczynkowy i tzw. dodatek terenowy.

Podobne zadania ciążą na asystencie rodziny, którego status określają art. 12 i nast. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.; dalej: **ustawa o pieczy**). Zajmuje się m.in. realizacją planu pracy z rodziną i udziela wsparcia psychicznego, socjalnego i pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej. Najczęściej asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania.

Pracą z rodzinami zajmuje się także koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania i status określają art. 77 i nast. ustawy o pieczy. Zadania koordynatora to m.in. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

Zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na co dzień wykonują swoje obowiązki w bezpośrednim kontakcie z osobami wymagającymi różnego typu wsparcia, zwykle „w środowisku”, tzn. w miejscu zamieszkania tych osób. Obecnie status i uprawnienia pracowników socjalnych są znacznie wyższe niż asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, mimo że wszystkie te grupy zawodowe pracują w narażeniu na podobne ryzyka, np. w dużym obciążeniu psychicznym, narażeniu na przemoc. Brak więc podstaw aksjologicznych do różnicowania statusu i uprawnień tych grup zawodowych.

W celu zrównania uprawnień proponujemy, aby asystentowi rodziny oraz koordynatorowi rodzinnej pieczy zastępczej przysługiwały analogiczne prawa jak pracownikowi socjalnemu, tzn.:

I.

Asystentowi rodziny i koordynatorowi rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionemu w ośrodku pomocy społecznej, centrum usług społecznych lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie, do którego obowiązków należy praca z rodzinami zastępczymi, rodzinami biologicznymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka w ich miejscu zamieszkania, poza siedzibą jednostki przysługiwały:

1. pomoc psychologiczna w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających jego życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi (jak w art. 121 ust. 2a u.p.s.)
2. prawo do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych co najmniej raz na 2 lata ((jak w art. 121 ust. 2c u.p.s.).
3. raz na 2 lata dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych, jeżeli pracownik przepracował nieprzerwanie i faktycznie co najmniej 3 lata (jak w art. 121 ust. 3 u.p.s.)
4. tzw. dodatek terenowy, tj. comiesięczny dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł, a w zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy - w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy (jak w art. 121 ust. 3a u.p.s.)

5. zwrot kosztów przejazdów z miejsca pracy do miejsc wykonywania przez niego czynności zawodowych, w przypadku braku możliwości zapewnienia dojazdu środkami pozostającymi w dyspozycji zatrudniającego go pracodawcy (jak w art. 121 ust. 3c u.p.s.).

II.

Wszystkim asystentom rodziny i koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej:

1. prawo pierwszeństwa przy wykonywaniu swoich zadań w urzędach, instytucjach, podmiotach wykonujących działalność leczniczą i innych placówkach (jak w art. 121 ust. 1 u.p.s.),
2. pomoc w wykonywaniu zadań udzielana przez organy i instytucje administracji publicznej, podmioty wykonujące działalność leczniczą i organizacje pozarządowe (jak w art. 121 ust. 1a u.p.s.),
3. ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych. (jak w art. 121 ust. 2 u.p.s.; obecnie częściowo w art. 16 ust. 3 ustawy o pieczy: asystent rodziny, wykonując czynności w ramach swoich obowiązków, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych),
4. rejestrowanie czynów, o którym mowa w art. 222, art. 223 lub art. 226 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, popełnionych wobec asystenta rodziny lub koordynatora (np. w rejestrze danych związanych z *pieczą zastępczą*, o którym mowa w art. 38d ustawy o pieczy), w terminie 3 dni od dnia popełnienia (jak w art. 121 ust. 1ba u.p.s.),
5. w związku z wykonywaniem czynności służbowych, na wniosek, bezpłatna ochrona prawna w postępowaniu karnym, w którym asystent rodziny lub koordynator uczestniczy w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego. W przypadku braku możliwości zapewnienia ochrony prawnej – zwrot 50% faktycznie poniesionych kosztów (jak w art. 121 ust. 2d u.p.s.),
6. zwrot kosztów uczestnictwa w szkoleniach zawodowych, w kwocie nie mniejszej niż 50% kosztów szkolenia (jak w art. 121 ust. 3b u.p.s.),
7. specjalna nagroda właściwego ministra dla asystenta lub koordynatora za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej (jak w art. 121 ust. 5 u.p.s.).

Rozwiązanie:

Proponujemy zmianę ustawy o pieczy zastępczej w taki sposób, aby:

- do każdego asystenta rodziny lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej stosować odpowiednio art. 121 ust. 1, 1a, 2, 2ba, 2d, 3b, 5 u.p.s.

- do asystenta rodziny lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionego w ośrodku pomocy społecznej, centrum usług społecznych lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie, do którego obowiązków należy praca z rodzinami zastępczymi, rodzinami biologicznymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka w ich miejscu zamieszkania, poza siedzibą jednostki stosować odpowiednio art. 121 ust. 2a, 2c, 3, 3a, 3c u.p.s.

UNIA METROPOLII POLSKICH
Dyrektor Zarządzający

r.pr. Dorota Bąbiak-Kowalska

Otrzymują:

1. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
2. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego